

Archiefsysteem DANS uitgebreid

EASY toont zoekresultaten op de kaart

Het vinden van relevante archeologische datasets in het archiefsysteem van DANS is onlangs vereenvoudigd. Zoekresultaten worden op een kaart geprojecteerd.

Valentijn Gilissen

Via EASY, het archiefsysteem van DANS, zijn duizenden rapporten en grotere datasets van opgravingen uit de Nederlandse archeologie beschikbaar gesteld. Het zoekstelsel om deze data inzichtelijk te maken is eerder dit jaar uitgebreid met een kaartmodule.

Metadataveld

Stel dat een student onderzoek doet naar de archeologie van de binnenstad van Utrecht. Dan kan hij rechtstreeks zoeken op de tekst 'Utrecht', maar dat geeft te veel irrelevante datasets: de student is immers niet geïnteresseerd in een dataset over Kuinre, waarin melding wordt gemaakt van 'de bisschop van Utrecht'. Beter kan hij gericht zoeken via *advanced search* in het metadataveld 'coverage'. Maar een

Opgraving op het Vredenburg in Utrecht in het najaar van 2007 foto Projectorganisatie Stationsgebied en BAAC bv

dergelijke zoekopdracht naar 'Utrecht' geeft nog steeds veel meer dan enkel de datasets van projecten in de stad Utrecht: de zoekresultaten bevatten alle datasets uit de gehele provincie. Dit zijn meer dan 1500 resultaten, waarin hij de datasets die specifiek over de binnenstad gaan

niet zomaar kan terugvinden. Onlangs is EASY daarom uitgebreid met een hulpmiddel dat het zoeken een stuk eenvoudiger en gebruiksvriendelijker maakt: zoekresultaten worden nu op een kaart geprojecteerd. Het archiefsysteem geeft in eerste instantie de zoekresultaten in

de vertrouwde lijst weer. Daarboven kan de gebruiker schakelen tussen de weergave van de treffers in een lijst of op de kaart.

Op deze manier komt de gebruiker snel bij de relevante resultaten. In eerste instantie toont EASY agglomeraties van resultaten. Bij inzoom-

men worden deze steeds nader verfijnd, totdat enkele resultaten worden gepresenteerd. Zo kan op de binnenstad van Utrecht worden ingezoomd, waardoor een gedetailleerd beeld ontstaat van de exacte locaties van de archeologische vindplaatsen in deze stad. Dit beeld kan vervolgens aangescherpt worden met aanvullende browse-opties en zoekopdrachten. De onderzoeker kan bijvoorbeeld op complextype en datering filteren en zo de zoekresultaten voor een specifiek gebied verder sorteren.

Verrijking

Momenteel gebruikt EASY voor de kaartweergave de Rijksdriehoekscoördinaten. De meeste archeologische datasets bevatten deze metadata, vandaar dat deze functionaliteit nu met name een verrijking biedt voor de archeologie. De kaartmodule is echter ook geschikt voor andere soorten datasets met een plaatsbepaling, ongeacht de discipline of het gebruikte meetsysteem. Deze uitbreiding van EASY is tot stand gekomen dankzij de steun van het Europese project ARIADNE (Advanced Research Infrastructure for Archaeological Dataset Networking in Europe).

easy.dans.knaw.nl

Sally Wyatt, programmaleider van de nieuwe, nationale eHumanities.NL:

'You can't do DH alone'

Op 20 mei ging in het Amsterdamse Trippenhuis, hoofdkwartier van de KNAW, eHumanities.NL officieel van start. We spraken met Sally Wyatt, een van de vier programmaleiders.

Steven Claeysens

Sally Wyatt foto Moniek Wegdam

In de eerste plaats wil eHumanities.NL onderzoekers uit alle kamers van het academisch huis, maar ook erfgoedmensen en ICT-bedrijven samenbrengen. "Samen staan we sterker," aldus Wyatt. "We zijn er voor iedereen die geïnteresseerd is in de nieuwe onderzoeksmogelijkheden die digitale technologie, digitale collecties en big data bieden. De concurrentie voor onderzoeksfinanciering is nationaal én internationaal groot en dus is samenwerking geboden. Dat geldt des te meer voor de Digital Humanities, waar een brede waaier aan competenties, vaardigheden en kennis vereist is. You can't do DH alone."

Interfacing is cruciaal

De Canadese Wyatt is senior onderzoeker bij het HugenSING en bijzonder hoogleraar Digital Cultures in Development aan de Universiteit Maastricht. Ze leidde eerder het ge-

lijksnamige vijfjarige eHumanities-programma van de KNAW. Gevraagd naar de concrete plannen van het nieuwe netwerk, benadrukt ze het belang van interfacing. "Zowel om samenwerking tussen alle disciplines te bevorderen, als om het bereik van de Digital Humanities te vergroten hebben we interfacing nodig – onderling, maar ook met andere groepen in de samenleving. Denk aan onderzoeksfinanciers, uitgeverij of het bedrijfsleven. We moeten ontmoeting en uitwisseling op alle niveaus bevorderen. Daarom gaan we bijvoorbeeld lezingen en cursussen organiseren, werken we

'De concurrentie voor onderzoeksfinanciering is groot, dus samenwerking is geboden'

aan een overkoepelend sectorplan en zijn we in gesprek met een uitgever om een DH-reeks op te zetten."

Drie speerpunten

Bij de eerste plannen voor eHumanities.nl, toen nog onder de naam Center for Humanities and Technology (CHAT), was ook IBM betrokken. Hoe staat het met de plannen om private partijen in het netwerk te betrekken? "We hebben drie speerpunten: fundamenteel DH-onderzoek stimuleren, de verdere ontwikkeling van een nationale DH-infrastructuur (CLARIAH) ondersteunen en waarborgen dat de Digital

Humanities daadwerkelijk impact hebben. Op al deze punten kan de private sector een stempel drukken. De meeste deelnemers aan het netwerk hebben vaak al goede banden met de industrie of de uitgeverij. We willen die banden zeker aanhalen."

Public Humanities

"Vergeet ook niet de publieke functie van Digital Humanities. In Canada en de VS is het wellicht zichtbaarder dan in Europa, maar DH heeft ook een rol in het aanjagen van nieuwe vormen van Public Humanities: het publiek betrekken bij geesteswetenschappelijk onderzoek. Dat gebeurt niet alleen door een bredere verspreiding van onderzoeksresultaten via digitale wegen, maar ook door mensen volwaardig te betrekken bij de productie en creatie van kennis. Bekend zijn de vele crowd-initiatieven waarbij bijvoorbeeld getranscribeerd of geannoteerd wordt."

Op 7 november komt eHumanities.nl in Amsterdam weer bijeen. Het middagprogramma, over de invloed van het ontwerp van digitale tools, algoritmes en software op het onderzoeksresultaat, is openbaar toegankelijk.

ehumanities.nl

Datacursus RDNL maakt kans op prijs

De cursus Essentials 4 Data Support van Research Data Netherlands (RDNL) maakt kans op een prestigieuze Digital Preservation Award op het gebied van Teaching and Communications. Deze internationale prijzen worden elke twee jaar uitgereikt aan mensen of organisaties die op een significante en innovatieve manier hebben bijgedragen aan het toegankelijk houden van ons wereldwijde digitale erfgoed. De prijsuitreiking vindt 30 november plaats in Londen.

De nieuwe ronde van de RDNL-cursus gaat in februari 2017 van start. De cursus is bedoeld voor data supporters: iedereen die onderzoekers wil ondersteunen bij het opslaan, beheren, archiveren en delen van hun onderzoeksdata. De twee groepsbijeenkomsten worden begeleid door coaches en omvatten presentaties van experts, online cursusmateriaal en wekelijkse opdrachten. RDNL wil met deze cursus een bijdrage leveren aan de professionalisering van en de afstemming tussen datasupporters.

Aanmelden kan tot 9 januari. (MG) datasupport.researchdata.nl dpconline.org